

ROMANS NOU Y DIVERTIT

ahon se referixen los treballs de la chent pobra per lo car de les còses en Valensia, en especial lo menjatiu y lo demès que vorá el curiòs lector.

Ya saben com aïns arrere doní al public un romans dels treballs y les fatigues que pasaben els casats; sentén, els pobres, que als rics ñols comprenen els afans; pues han de saber, que hára son machors y redoblats els ahogos pera viure, porque cósta mes treball: ahón está la machor pena

que als póbres fá trastornar, y els posa de mal humor es veure que tot va cár, y en son ofisi, faena no yá pera treballar, y que tot del préu que anaba hára sen hacha puchat, no es lo que mes els aflich, sino asó que llechirán. Desde el añ cincuenta hú fins cincuenta set ensá

en lo mercat de Valensia
 no hiá qui puga comprar,
 pues desvergoñidament
 se ven tot á cap llevat.
 Les faenes, del costúm
 ninguna sen ha aumentat,
 donén á cada hú el mateix
 en son ofisi ó son art,
 ¿pues cóm els casats pobrets,
 y així els demés ofisials,
 podrán posar una olla
 si tot els cósta atre tant?
 Y si els pareix no es així
 yo hó relataré ben clar.
 Comensant en primer llóc,
 per lo vért ó el ansisám;
 la lletugueta de endibia
 la tallen per quatre parts,
 après de cascuna dos
 les dones van separant,
 con que en donen á diner
 dos fulletes, que vó vá!
 y ahón serán molts de familia
 cuánta endibia comprarán
 pera eixir á plateret?
 Traguen lo conte y vorán,
 añadixquen ára loli,
 vinagre, sebeta, sal,
 y lansisamét asóles
 en mes dun sóu estará.
 Laltre ansisám de lletuga
 si una miqueta es copat
 non volen fer un diner,
 puix han de ser dos forsats,
 lo que cascuna lletuga
 li té á un pobre de costar?
 Lansisam de totes herbes
 aixi mateix ha quedat
 á pallóc cascuna garba
 del modo questaba enans,
 pero tanta verdolaga
 posen, que pareix alfals;
 de rábens, que abans solien

sinc per un diner donar,
 dos hára, y no son dels grósos;
 tenu paciéncia, casats:
 les sebes com á pometes
 á diner les fan pagar,
 los codoñs á dos diners
 com farem bon codoñat!
 les cols llombardes y flors
 da diner shan acabat,
 perque la mes rometa
 tres diners ha de costar,
 de taronges ni de llimes
 da diner ya no nihá.
 Les giribíes á sis,
 á sét, á huit, y alremat
 com si forem pa del dia
 á déu les he vist comprar;
 aparellen mes dines
 á quatre y mig lo fornch dálls,
 la lliura dels pimentons
 á real sól comensar,
 yal colp délls á sinch, y á sis
 segons ixen de surats.
 Les tomates no son cares
 quant á trompicons nihá
 mes al comens, que les dones
 en una tomata van
 amostrantla per reliquia
 un dihuité fan pagar;
 los carts, en tindre dos penques
 y un tronget com un fusáñ
 á tres dinerets cascú,
 los altres de sis avant.
 Les safanóries que anaben
 casi de vades, hiá van
 á dos dinerets la lliura,
 qui ha de podero aguantar?
 Lo raim á deu y á sou,
 á sis dinerets los nabs.
 Les peres y demés fruyta
 á sou se ven tota enguañ
 vérda y roin, que profit
 á ningú li pót causar;

Los melons, Deu que nos lliure
 de posarse á consertar
 un melonet com lo puñ,
 perque sólen demanar
 vint diners, sin donem setse,
 li dihuen déixelo estar,
 y el llauró sa fet tan gréu
 que pareix un siudadá
 daquells que sinsiculaben
 pera eixir Jurats en Cap;
 á déu diners les sorolles
 ;cóm mos vólen sorollar!
 los jinjols á sóu la lliura
 y ens anunsien lo velar,
 les figues fresques també,
 correntment, sens abaixar,
 dos parellets á diner
 y no hiá que replicar;
 les vacores, per cascuna
 un palloch, asó es encant!
 per lo meñs, tres, dos diners;
 les sireres ampollars
 á huit dinerets la lliura,
 les atres dels estudians
 á sis, sense que de allí
 un diner vullguen llevar;
 los albercochs, al prinsipi
 si son daquells del ull blanch
 dos á diner, y no mes.
 Verge dels desamparats
 amparadnos per Patrona
 que som daquesta siutat!
 Cuatre anóus per un diner,
 les dos los gallons gastats,
 davellanes quatre cuéns
 per un diner contarán;
 les castañes y abellótes
 van mes cares que nol blat,
 los llirons tansólament
 es lo que no sha pujat,
 quen donen dos mesuretets
 per un diner, hai bondad!
 y els casats, que gent menuda

tenen á qui governar,
 poden donarlos per postres
 als gichs, llirons á grapats,
 perque si han de menjar fruyta
 cósta mes que no la carn;
 caragols, que la gent póbra
 en aixó menjaba el pa
 hiá no pot, questos se venen
 lo mig almut á real;
 vull dir, á real dargent,
 á trenta quatre parpalls;
 entrem ára en les espesies
 ó salses en Valensiá,
 dos miquetes de canella
 un diner, mes no nihá,
 de safrá quatre brinets,
 altre dineret chermá,
 dos clavellts de botiga,
 que son lo que diem claus,
 altre dineret sempórtén,
 una dotsena de grans
 de pebrenegre també
 altra dinadeta fán,
 de piñons dihuit ó vint
 altre diner, ¡ay ensart!
 cagarrites de moltó
 en lólla aurem de posar,
 ó sino pasturar herbes
 com los bruts irracionals
 Pasém á un altre puntet
 perque tot sha de tocar;
 los pollastrets que bé encara
 no fan lo cacaracach,
 á deu sóus lo paretlet
 com una caña de flachs,
 los pardals de Lalbufera
 no hiá quils puga arrostrar,
 pues van al préu de gallines
 les foches en lo cul blau
 cascuna cósta tres sous,
 sens lo diner del pelar,
 que ára yan fan pagar dos
 perque tenen llibertat;

los hous á sou lo parell,
 cascun colom un real,
 si es bolador, quels peters
 lo parell onse reals;
 la cansalada, si un póbre
 quatre diners vól comprar,
 los dos, de sancaysos bruts
 per torna li han embocat,
 aixó ára que no deixen
 botifarrons fabricar,
 qui vól un sou de llorello
 un poch mefis que la mitad
 senté demportar de ós,
 nostém ben aparellats!
 Puix lo carbó y lo demés
 que la gent té de comprar,
 ho venen al preu que vólen,
 dons vachen á escaparrar!
 Los casats pobres no poden
 tanta càrrega portar,
 puix huí en dia el cabaset
 que tenen pera comprar
 pesa mes, que cuanta pedra
 sosté lo pont de serrans;
 la gent rica destes cóses
 non déu saber la mitad
 puix alló dels dinerets
 els fa viure descuidats,
 y allá hon sobra la jameta
 nos pot dir que ya treballs,
 y perque la carestia

en tot sia general
 oixquen bé lo que es seguix
 perqués cósa singular.
 Les dónes que fan les selles
 vent aquesta novetat
 de que tot pasa á préu dór
 géneros y materials,
 ajuntant lo menjatiú
 fruites, llicors, llegums, grans,
 lò seu ofisi també
 los ha paregut pujar:
 tota la vida les selles,
 asó ningú hu pot duptar,
 les han fetes á sisó
 què era préu acostumat;
 y pelaben coll y cara
 molt contentes de son guañ,
 si ára dos sisons nols donen
 lo coll nol vólen tocar,
 perque dihuen que no trahuen
 pera poder esmolar
 les navaixes con que els pobres,
 ya no poden acampar.
 Mes per fi, aixó vol paciència
 que aquest tems altre endurá,
 mal de molts conórt de tots
 diu nos adagi vulgar.
 Deu nos doná eixa epidémia
 senyal de quens convindrà
 dichos boci lo que costa
 la suor ab molts afañs.

FI.

Es propiedad.

VALENCIA:—1857.

Imp. y librería de Juan Mariana, calle de la Lonja, nùm. 7.

